

הקשר בין גשמים לצדק חברתי:

כיצד קשור עיסוקו של שליח הציבור ליכולתו להביא גשם?
כשיש בצורת, האם אנו גוזרים תענית, מחכים לשליח ציבור או....

תלמוד בבלי, מסכת תענית, כ"ד ע"א

רב נקלע למקום אחד,
גזר תענית
ולא בא מטר.
ירד לפניו שליח הציבור,
אמר משיב הרוח – ונשב רוח,
אמר מוריד הגשם – ובא מטר.
אמר לו – מהם מעשיך?
אמר לו – מלמד דרדקים אני
ומלמד לבני עניים כבני עשירים,
וכל שאי אפשר לו אינני לוקח ממנו דבר.
ויש לי בריכה של דגים
וכל אחד שפושע אני משחד אותו בהם
ומשדל אותו ומפייס אותו
עד שבא וקורא.

שאלות לדיון:

מיהם הגיבורים של המפגש? מהם ההבדלים ביניהם?
מהו האתגר עמו הם מתמודדים?
מה ההבדל בפתרונות שהם מציעים?
האם המעשים משקפים את הבנתן של הדמויות באשר לגורמים לבצורת?
איזה תפקיד לוקח על עצמו שליח הציבור? ומה הקשר בין התפילה לעשייה שלו?
רב גוזר תענית והעם נענה לקריאה שלו אבל השמיים לא נענים לו. מהו אם כן מקור כוחו של שליח הציבור שתפילתו נענית?
איזה מימד נוסף במדרש למושג "שליח ציבור"?

שורת המעשים של שליח הציבור

- מלמד לבני עניים כבני עשירים – מה מנחה את המורה ביחסו לתלמידים השונים?
כל שאי אפשר לו אינני לוקח ממנו דבר – כיצד יודע שליח הציבור על מצבו של האדם שניצב מולו?
בריכת הדגים – מדוע הוא בוחר להוסיף מרחב לימודי נוסף? מה ייחודי בברכת הדגים?
כל אחד שפושע ... משדל ומפייס אותו – מחד פושע, מה פשעו? מאיך משדל ומפייס – אם פושע מדוע יש לשדל ולפייס אותו?

הערות למנחה

נקודות להשוואה בין הדמויות :

מה ההבדל בין שליח הציבור לרב? רב לא שייך לקהילה, הוא מגיע מבחוץ ונתקל באתגר הבצורת ומנסה לענות עליו בכליו. שליח הציבור לעומתו הוא חלק מהקהילה דרך ההתמודדות שלו מבוססת על המעגל האנושי-קהילתי.

מעניין לבחון כיצד הפתרונות שמוצעים קשורים לסיבות לבצורת. ולחשוב מה יכולה לסמל בצורת בחיים קהילתיים.

האם יתכן שהסיבה לאי ההיענות לתענית שגזר רב קשורה בכך שהוא טועה באבחנה שלו לגבי מקור הבצורת?

נראה ששליח הציבור יוצר במעשיו שיח אלטרנטיבי לשיח הכללי - שיח שמתמקד ביחיד, מבחין בחלוקת המשאבים הלא שיוויונית בחברה ופועל בניגוד אליה, בוחן "תיוגים" חברתיים ומנסה לתקן אותם ביחס שונה... – וכשהוא מתפלל תפילתו נענית. הבצורת – היא בצורת חברתית לא פחות מפיזית, והאחריות לתיקונה במימדיה השונים נולדת ביחיד אך מתקיימת במרחב הציבורי.